

ikke nødvendigvis av seg selv, til det er de eksisterende disiplinene (og deres møteplasser) for sterke og veletablerte.

Innovasjonsforskning i adskilte miljøer

Innovasjon handler ikke først og fremst om å ha en glimrende idé (såkalte «inventions»), som man ofte forledes til å tro i norske media, men å prøve ideer ut i praksis og tilpasse dem slik at brukerne blir tilfredse. Dette har store konsekvenser for hvordan man forsker på innovasjon. For mens nye ideer kan «poppe opp» hvor som helst, er utprøving, markedsføring og oppfølging av nye produkter og tjenester noe som hovedsakelig skjer i bedrifter (og lignende organisasjoner som for eksempel offentlige sykehus). For å forstå innovasjon må man altså forstå de beslutningene som tas i bedrifter og organisasjoner, som har betydning for innovasjon, samtidig som man må forstå hvordan forhold utenfor bedriftene påvirker slike prosesser. Derfor må innovasjonsforskningen, hvis den skal være til hjelp for politikkutforming, trekke på kunnskap om både prosesser internt i bedriftene, og utviklingstrekk i samfunnet rundt dem. Men dette er kunnskap som normalt utvikles i adskilte miljøer som normalt ikke har så mye med hverandre å gjøre («business schools» og universiteter for eksempel). Her kan Forskningsrådet, i samarbeid med berørte organisasjoner og myndigheter, spille en viktig rolle i å forme arenaer som kobler ulike fagmiljøer.

Prosjektet

Prosjektet TEARI (2002–2004) – Towards a European Area for Research and Innovation – ble initiert av Jan Fagerberg og støttet av EUs sjetteme program og Norges forskningsråd. Prosjektet har involvert en rekke sentrale forskere fra Europa og USA, og resulterte i 22 forskningsrapporter som dannet utgangspunktet for «The Oxford Handbook of Innovation», redigert av Jan Fagerberg

Jan Fagerberg er professor ved Senter for teknologi, innovasjon og kultur, Universitetet i Oslo.

Enda høyere?

Spør vi hva som er de mest siterte *arbeider* i norsk samfunnsforskning, får vi et annet svar enn om vi spør etter de mest siterte *artikler*, påpeker professor Nils Petter Gleditsch. Han hevder at Jon Elster antakelig er den mest siterte norske samfunnsforsker, og de fleste siteringene er til hans bøker.

NILS PETTER GLEDITSCH

I en interessant artikkel i *Forskningspolitikk* 1/2005 («Høyt henger de – og høyt siterte er de ...») gir Dag W. Aksnes en del eksempler på de mest siterte norske vitenskapelige artikler i ulike fag. En artikkel av Cohen, March & Olsen (1972) deler førsteplassen i samfunnsvitenskap med en artikkel av nobelprisvinnerne Kydland & Prescott (1977). Disse artiklene har 820 siteringer hver. Imponerende, selvsagt, og ikke minst om vi tar i betraktning at de fleste artikler aldri blir sitert i det hele tatt.

Fredrik Barth

Spør vi hva som er de mest siterte *arbeider* i norsk samfunnsforskning i den samme perioden, får vi imidlertid ikke helt samme svar. Fredrik Barths bok *Ethnic Group and Boundaries* (1969) er sitert over 1000 ganger, faktisk over 1450 (iflg. ISI Web of Science pr. 30. mars 2005), om vi tar med siteringer til bestemte sider i boka, siteringer med feilstaving av tittelen osv. Og dette er attpåtil – i motsetning til de to nevnte artiklene – et arbeid med norsk eneforfatter.

Jeg vet ikke om det finnes andre bøker i samfunnsvitenskap av norske forfattere som kommer opp i liknende tall. Dette er nokså tungvint å undersøke, fordi en må prøve seg fram forfatter for forfatter.

Den vitenskapelige artikkel er antakelig omtrent enerådende i naturvitenskap og er i ferd med å bli dominerende i samfunnsvitenskap. Dette er en fornuftig utvikling, ikke minst fordi de fleste ledende tidsskrifter har gode rutiner

for fagfellebedømmelse av artiklene før publisering og til dels også normer om at data skal gjøres tilgjengelige for replikasjonsstudier. Fortsatt er imidlertid boka et viktig forum for faglige meddelelser i humaniora og i deler av samfunnsvitenskapene. Jon Elster er antakelig den mest siterte norske samfunnsforsker totalt, og langt de fleste siteringene er til hans bøker.

Misvisende bilde av samfunnsvitenskap

Jeg er helt enig med Dag Aksnes i at trass i en del svakheter gir siteringsdata «interessant informasjon når det gjelder å identifisere forskning som har hatt spesielt stor vitenskapelig betydning». Men ennå i mange år vil en få et ganske misvisende bilde av situasjonen i samfunnsvitenskap – for ikke å snakke om humaniora – om slike analyser bare skal omfatte siteringer til artikler og ikke til bøker. I betraktning av at siteringsanalyser nå blir tatt i bruk ved fagevalueringer og lignende, er det grunn til å advare mot denne feilkilden. Den nevnes ikke av Aksnes, trass i at han iallfall et annet sted i artikkelen tilsynelatende setter likhetstegn mellom «vitenskapelige publikasjoner» og artikler.

Nils Petter Gleditsch er forsker ved Institutt for fredsforskning, professor II i statsvitenskap ved NTNU og redaktør av *Journal of Peace Research*.